

Т. 2. - С. 147-149. що відсутні чітка процедура відмови в призначенні та перерахунку пенсії, обов'язок органу пенсійного забезпечення своєчасно повідомити про відмову і роз'яснити порядок оскарження, не визначений термін видачі витягу з рішення про відмову в призначенні та перерахунку пенсії по інвалідності. Правозастосовні акти, що не відповідають за якими-небудь ознаками закону, можуть бути оскаржені саме не як дії, а як рішення. Прийняття рішення про призначення пенсії не означає остаточну реалізацію права на пенсію по інвалідності, а є лише підставою для її виплати. При зміні матеріальних пенсійних правовідносин відповідно до процедурних правовідносин, які виникли, реалізуються вже не приписи рішення про призначення пенсії, а вимоги закону – зміна порядку виплати, переведення з однієї пенсії на іншу, перерахунки пенсій – і це фактично не впливає на рішення про призначення пенсії як таке.

С. О. Шпіцглуз, аспірант
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ТА ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Сьогодні проблема ризику в різних сферах економіки посідає одне з чільних місць. Теорія фінансів і практика виокремлює такі економічні ризики: макроекономічні, мікроекономічні, фінансові, політичні. Макроекономічні ризики пов'язані зі змінами у часі або макроекономічними показниками, наприклад, ризик вкладення капіталу в країну з високою політичною або економічною нестабільністю. Мікроекономічні ризики пов'язані з капіталовкладеннями в окремі види економічної діяльності, окремі виробництва, проекти.

Зовнішні умови функціонування економіки України в 2012 році були несприятливими. З огляду на уповільнення економічного зростання багатьох країн світу ціни на традиційну українську експортну продукцію зменшувалися. Це, відповідно, відображалось на показниках економічного розвитку України. Темп зростання ВВП у 2012 році значно знизився і становив 0,2 % порівняно з 5,2 % в 2011 році.

У наш час все більшої актуальності набувають фінансові ризики на державному рівні, а особливо бюджетні ризики. Ризик, що пов'язаний з бюджетом держави, розглядається як ймовірність виникнення дефіциту при формуванні та використанні фонду грошових коштів, що передбачені для фінансового забезпечення завдань і функцій держави та місцевого самоврядування.

Сьогодні практично не вивченими залишаються питання впливу невизначеності на бюджетний процес. В економічній науці та у бюджет-

ному законодавстві офіційно не існує поняття “бюджетного ризику”, не здійснюється його оцінка, а тільки проводиться соціально-економічний і фінансовий аналіз. Відсутня класифікація бюджетних ризиків.

Ризики, які пов’язані з бюджетним процесом, різносторонні. Саме тому, з метою здійснення ефективного управління, необхідно їх класифікувати за основними ознаками. Слід зазначити, що сьогодні відсутній загально визнаний якісний підхід до розподілу ризиків щодо ймовірності виникнення, обсягу втрат, ступеня впливу та рівня втрат.

Сьогодні, в умовах фінансової нестабільності, планування доходів бюджету можна класифікувати як ризикове. Справа в тому, що доходи бюджету в момент їх здійснення можуть суттєво відрізнитися від планових значень. Потік надходжень не може бути спланований точно, оскільки відсутня повна визначеність стосовно майбутнього.

Загальні виплати за державним боргом згідно з Законом України “Про Державний бюджет України на 2012 рік” у частині державного боргу і державних запозичень було заплановано обсягом 95,5 млрд. грн. Фактично виплати становили 92,3 млрд. грн., що на 3,2 млрд. грн. менше запланованої суми. З них 55,3 млрд. грн., або 59,9 % – виплати за внутрішнім боргом та 37,0 млрд. грн., або 40,1 % – виплати за зовнішнім боргом.

У 2012 році обсяг платежів з погашення державного боргу становив 68,1 млрд. грн., з яких 38,0 млрд. грн., або 55,8 % становлять платежі з погашення державного внутрішнього боргу, а 30,1 млрд. грн., або 44,2 % – державного зовнішнього боргу.

Для виявлення бюджетних ризиків потрібно провидити якісну та кількісну оцінку ризиків, в ході якої можуть бути використані такі методи: кількісні (експертна та рейтингова оцінка), економіко-статистичні, метод аналогій, аналітичні.

Алгоритм оцінки ризиків при формуванні бюджету повинен містити: оцінку ймовірності виконання бюджету в цілому; оцінку виконання бюджету з урахуванням ризиків за окремими видами доходів і статтями видатків; вартісну оцінку можливих втрат від недоотримання запланованих доходів і перевищення видатків при виконанні бюджету.

Відповідно до завдань Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2012–2014 роки співвідношення обсягу державного боргу до ВВП на кінець 2012 року встановлено на рівні не більше 30 %. Фактично за підсумками року відношення державного боргу до ВВП становило 28,3 %, що на 1,7 % менше встановленого граничного рівня.

Саме у 2012 році цільові показники, встановлені Середньостроковою стратегією управління державним боргом на 2012–2014 роки, було дотримано. Більш того, було досягнуто значного прогресу щодо подовження строку обігу боргових зобов'язань та збільшення частки державного боргу з фіксованою ставкою, що в умовах нестабільності на фінансових ринках значно знижує ризик рефінансування та відсотковий ризик державного боргу.

Ключовим чинником вразливості залишаються зовнішні фінанси. Існують суттєві потреби в зовнішньому фінансуванні, й Україні необхідно буде здійснити значні виплати МВФ у 2013 і 2014 рр. Валовий зовнішній борг перевищує 80 % ВВП. Рівень пролонгування за зовнішнім боргом приватного сектору є високим і більша частина цього боргу належить до зобов'язань перед зарубіжними материнськими банками або компаніями.

Існують ризики, які можуть призвести до негативних рейтингових оцінок, зокрема ризик значного фіскального послаблення перед парламентськими чи президентськими виборами, помітного погіршення зовнішньої кон'юнктури чи внутрішніх політичних потрясінь.

Зміна фінансових показників суттєво впливає на ймовірність зростання фінансових ризиків і відіграє значну роль при складанні та затвердженні бюджету України. Мінімізація фінансових ризиків з метою покращення фінансових показників дає змогу підвищити стабільність при формуванні бюджету на майбутній рік.

Н. С. Яременко,

ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

**ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ БАНКУ
З МЕТОЮ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ
ПРО ЗЛИТТЯ ЧИ ПОГЛИНАННЯ (M & A)**

Найбільшої ефективності в процесі злиття чи поглинання можна досягти за умови правильно обраного об'єкту угоди і правильно визначених умов; процес інтеграції повинен відповідати задачам і потребам конкретної ситуації; кожен етап об'єднання повинен бути ретельно спланований та реалізований. Вибір об'єкту угоди є першим етапом процесу злиття чи поглинання, і допущена помилка може звести нанівець усі наступні дії. Вважаємо, що вибір банку-цілі M & A повинен базуватися на аналізі його інвестиційної привабливості, тобто міри відповідності цілям конкретного інвестора. Фактори інвестиційної привабливості